

Ahval, 3 Haziran 2019

26 Mayıs AB parlamento seçimleri Yunanistan'da önemli siyasi değişikliklere neden oldu. Dört yıldır iktidarda bulunan Siriza (Radikal Sol Koalisyon) beklemediği bir yenilgiye uğradı. Yeni Demokrasi Partisi dokuz buçuk puanlık bir farkla birinci parti olurken meşruiyeti sorgulanan iktidar genel seçimlere gitmeye mecbur kaldı. Dört hafta sonra yapılacak seçimlerle sol iktidarın son bulacağı kaçınılmaz görünüyor.

Bu sol iktidar döneminin değerlendirmesi tabii ki insanların ideolojik eğilimlerine göre olumlu veya olumsuz olabilir. Benim değerlendirmem benim görüş açımın sonucu olduğu kesin. Gördüklerim şöyle:

Siriza'nın iki temel ve uzun süre için kalıcı olacak zararı oldu. Birincisi, iktidara gelmeden, yani muhalefetteki tutumuydu. Yunanistan ekonomik krize girince Siriza krizin sorumlusu olarak

“ötekileri” gösterdi: Avrupa Birliğini, “Batı”yı, emperyalist ve sömürücü kreditorleri.

Kemer sıkma politikalarının haksız ve insafsız olduğunu, hatta krizden çıkmanın yolunun borçların “tırışlanması” hatta ödenmemesinden geçtiğini, bu yolda gerekirse AB’den çıkmanın bile göze alınacağını savundu. Bu tür vaatlerle seçimleri kazandı, iktidara geldi. Ancak bir süre sonra da kreditorlerin bütün isteklerini yerine getirdi.

Ama bu arada bu Batı karşıtı söylem yerleşmiş oldu. Toplumun büyük bir kesimi hâlâ krizin bir “yabancı komplosu” olduğuna inanıyor. Bu anlayış bir yanda “dış düşman” paranoyasını beslerken, öte yanda bu milliyetçi ötekileştirmeyi bayrak edinmiş olan sağ partilerin güçlenmesine neden oldu.

Zaten Siriza, hükümetini aşırı sağ olan ANEL (Bağımsız Yunanlılar) partisiyle koalisyonla girerek kurabildi. Bu iki ortağın ortak yanı “komplocu dış düşmanlar” algısıydı.

Kemer sıkma politikaları (memorandumlar) uygulanırken seçmenler de bir haksızlıkla karşı karşıya olduklarını algıladıklarından batıya olan hınçları artmaya devam etti, gerekli ekonomik dönüşümler de gerektiği derecede hayata dönüştürülemedi.

Tabii bu arada AB’den Yunanistan’a hibe ve yardım olarak akmış olan milyarlarca Euro ya unutuldu ya da bunları “Batı’nın maşaları” eski politikacıların zimmetlerine geçirdikleri söylendi. Böylece Batı’nın yanına ülkenin politik dünyasının bir kesimi de eklendi: Toplum biz-ötekiler olarak ikiye ayrıldı. Son seçimlerde Siriza’nın temel sloganını “elitlere karşı çoğunluk” belirledi.

Siriza’nın ikinci zararı da bu alanda oldu. Kendi grupları dışında olanlara “elit” diyerek karşı çıkarken farklı bir gelecek vaat etti. Kötüler ekarte edildiğinde eşitlik, adalet ve refah sağlanacaktı. Bunu ancak “işbirlikçi” olmayan kendileri sağlayacaktı. Bu kutuplayıcı popülist ve Batı karşıtı söylem ülkenin gerekli dönüşümleri yapmasını zorlaştırdı.

Yarına yönelik yeni modelin örneği çok belirsizdi. Kimi zaman Maduro, kimin zaman Küba övüldü, ama daha sık AB ötekileştirildi.

Krizden çıkmakta olan ülkelerden farklı olarak Yunanistan yabancı yatırımcıya hiç çekici gelmedi. Ekonomi özlenen gelişmeyi sağlayamayınca sosyal devletin gerekleri de yerine getirilemedi, yapılanlar sembolik girişimlerdi. Yani Siriza önce popülist bir “Batı ve elit” karşıtı söylemi pekiştirdi, devamında da bu söylemin esiri olarak gerekli dönüşümleri yapıp ekonomiyi çalıştıramadı.

Politikasını memur ve emekli maaşı alanların destekleyicisi olmak üzerinde kurdu. Geniş bir devlet sektörüne ve yaşlı bir nüfusa sahip ülke uzun süre Siriza'ya destek oldu. Ancak orta sınıflar yüksek vergilendirmeye ve gençler işsizliğe tepkili davrandılar. Kalkınmayı temel hedef olarak gösteren Yeni Demokrasi Partisi seçimleri farklı kazandı.

Seçimlerin başka bir mesajı solun rolü konusudur. Dört yıllık iktidar süresinde sol Siriza eşitlik alanında gözle görülen çabalara girişti. Orta sınıfları vergilendirip daha yoksul kesimlere kaynak aktardı. Ancak üretim artışını ve genel zenginliği sağlayamadı. Eşitlik yoksullukla birlikte yaşandı. Solun üretim politikası denebilecek bir planı oluşamadı.

Liberal bir parti görünümünde olan Kiriakos Mitsotakis başkanlığındaki Yeni Demokrasi Partisi önümüzdeki milletvekilleri seçimlerini kazanacağı öngörülüyor. Ekonomiyi ne denli canlandıracağını yakında göreceğiz.

[Ahval](#)